

Vandaag werken

Onderzoek naar perspectieven tweede loopbaanhelft

IVONNE SMIT,
ADFONTES COMMUNICATIE
in samenwerking met
BRECHTJE BOKDAM, GEZOND-
HEIDSONDERZOEKER STIGAS en
NICOLAAS VERLOOP, BESTUURS-
LID KPB-ISA EN VAKGROEP
BOOMVERZORGERS (VHG)

Na hun 45ste ervaren boomverzorgers, dat ze hun zware vak minder goed kunnen volhouden. Hoe kun je voorkomen dat mensen vroegtijdig moeten afhaken? Deze vraag staat centraal in het onderzoek 'Vandaag werken aan morgen voor boomverzorgers'. Branchevereniging VHG gaf Stigas (zie kader) opdracht voor dit onderzoek.

Toekomstig werkvermogen

Projectleider Brechtje Bokdam van Stigas: 'Aanvankelijk denk je dat het nauwelijks mogelijk is om de belasting in het werk terug te brengen. Boomverzorging is nu eenmaal een zwaar beroep. Maar gaandeweg kan ik dat wel nuanceren. Tegelijkertijd is het belangrijk dat boomverzorgers tijdig nadenken over het vervolg van hun loopbaan.'

Brechtje voert het onderzoek uit in samenwerking met haar collega's Bianca Brouwers, projectleider en Ad de Rooij, medisch adviseur. Voor dit onderzoek zetten zij de WerkvermogensMonitor in. Dit instrument heeft zich in het verleden meermalen bewezen. Het voorspelt de mogelijke uitval voor de komende paar jaar. De deelnemer vult zelf een vragenlijst in. De vragen hebben betrekking op fysieke én mentale belasting. De indicatie van het werkvermogen in de nabije toekomst kan variëren van 'uitstekend' tot 'slecht'.

Met hulp van de KPB-ISA en VHG zette Brechtje de vragenlijst uit onder tientallen boomverzorgers. De animo voor deelname was groot: ruim tachtig ingevulde lijsten kreeg ze terug. De gemiddelde leeftijd van de respondenten lag

net iets boven de 36,5 jaar. Vooralsnog ziet het ernaar uit dat de totaalscore op werkvermogen vergelijkbaar is met die in andere beroepsgroepen. Terwijl de fysieke belasting aanzienlijk hoger is, worden andere aspecten juist gunstiger ervaren; zie ook de tabel met scores.

Brechtje verzamelt ook informatie via gesprekken met ongeveer tien huidige en voormalige boomverzorgers. 'Die praktijkverhalen zijn nuttig. Ze kleuren de gegevens uit de vragenlijsten verder in. Boomverzorgers praten graag over hun werk! Wat mij erg opviel: de een is heel bewust bezig met zijn lichaam en gezondheid. De ander denkt er helemaal niet bij na en ziet het later wel.'

Zelf keuzes maken

Wat kan de boomverzorger zelf doen om het risico op blessures en uitval op middelbare leeftijd te verkleinen? Nicolaas Verloop, bestuurslid KPB-ISA en Vakgroep Boomverzorgers (VHG): 'Geregeld worden er materialen uitgevonden die minder belastend zijn. Denk aan lichtere gereedschappen, ademende kleding en lijnen die minder wrijving veroorzaken. De klimkampioenschappen zijn trouwens bij uitstek een geschikt moment om je van de nieuwste

Scores op de verschillende items van de WerkvermogensMonitor (november 2011)

In deze tabel zijn de gemiddelde scores van de boomverzorgers vergeleken met die van andere beroepsgroepen. Boomverzorgers ervaren meer zelfstandigheid en afwisseling in hun werk, maar ook een zwaardere fysieke belasting dan anderen.

Items	Werkvermogen	Zelfstandigheid	Afwisseling	Werkdruk	Fysieke belasting	Productiviteit
Scores boomverzorgers	Gemiddeld	Gunstig	Gunstig	Gemiddeld	Ongunstig	Gemiddeld

aan morgen

'De ene boomverzorger is heel bewust bezig met zijn gezondheid en loopbaan; de ander ziet het later wel.'

Brechtje Bokdam

'Werkgevers die bewust bezig zijn met de ontwikkeling van hun medewerkers, scoren goed op sociale criteria.'

Nicolaas Verloop

ontwikkelingen op de hoogte te stellen! Want de wedstrijd draait erom zo snel en veilig mogelijk te handelen.'

Vanzelfsprekend is het voor grotere bedrijven gemakkelijker dan voor zpp'ers om passend materieel aan te schaffen. Maar zelfs met de kennis en het materieel voorhanden, is er ook nog zoiets als routine en spreekwoordelijke stoerheid van de boomverzorger. Ze staan het daadwerkelijke gebruik van het materieel wel eens in de weg. Toch heb je altijd keuze. Beiden wijzen ook op de invloed van vakanties en andere onderbrekingen van het ritme. 'Doe na zo'n pauze eerst rustig aan en laat je lichaam weer wennen aan de belasting', aldus Nicolaas.

En wat als een boomverzorger vanwege lichamelijke oorzaken zijn werk niet meer kan doen? Er zijn alternatieven. Misschien blijkt hij geschikt als toezichthouder, of is er een hoogwerker beschikbaar die zijn werk kan verlichten. Hij kan overwegen zich te oriënteren op een functie als boomtechnisch adviseur, boomveiligheidscontroleur of onderzoeker. Soms gloort een loopbaan als docent aan een boomverzorgingsopleiding. Anderen zetten een stap

buiten de branche. Brechtje: 'Ik heb bijvoorbeeld gehoord dat twee voormalige boomverzorgers met plezier aan de slag zijn gegaan in de gehandicapenzorg.'

Hoe dan ook: het is de verantwoordelijkheid van de boomverzorger zelf om tijdig op zijn lichaam en loopbaan te letten. Maatschappelijke ontwikkelingen wijzen ook in die richting. Denk bijvoorbeeld aan verhoging van de pensioenleeftijd. Nicolaas: 'En je scoort als werkgever goed, vooral bij opdrachtgevers die letten op sociale criteria, wanneer je binnen je bedrijf bewust bezig bent met scholing en ontwikkeling van je medewerkers.'

Verduurzamen

Het advies van Stigas is ongeveer februari 2012 klaar. Hoe verder? Tijdens het gesprek mijmert Nicolaas: 'Misschien is het een aardig onderwerp voor een themadag van onze vakgroep. En ik denk dat we zeker moeten nagaan of we het gedachtegoed kunnen verduurzamen. We zouden er iets mee kunnen doen in de sfeer van certificering.' Kortom, er is Brechtje en Nicolaas veel aan gelegen dat de branche het advies van Stigas goed benut. ■

Stigas staat voor STichting Gezondheidszorg Agrarische Sectoren. Stigas adviseert werkgevers en werknemers in de agrarische en groene sectoren over gezond en veilig werken. Daarnaast ondersteunt Stigas bij het onder controle krijgen en terugdringen van verzuim en het plannen van de re-integratie. LTO Nederland, CUMELA Nederland, Branchevereniging VHG, FNV Bondgenoten en CNV Vakmensen hebben de organisatie in 1986 opgericht. Zie www.stigas.nl

In de **Richtlijn Veilig Werken in de Boomverzorging** staan veertig taakrisicoanalyses met een uitwerking van de belangrijkste en meest voorkomende werkzaamheden in de boomverzorging. Het boekje is verkrijgbaar voor € 15 via verkoop@poelbosbouw.nl